

"ΟΠΟΥ ΑΓΑΠΑ ΠΑΙΔΕΥΕΙ..."**ΔΡΑΜΑ ΙΟΥ κ. ΛΟΥΚΗ ΑΚΡΙΤΑ****ΘΙΑΣΟΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ**

"Ετρεφα πάντοτε πολλήν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ τάλαντον τοῦ κ. Λουκῆ Ἀκριτά. Ἐχει τὴν κρυσταλλίνην καθαρότητα τῆς πηγῆς καὶ ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ συγγραφέως, εὐαίσθητος εἰς ὅ,τι συνθέτει τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ καμποῦ, μᾶς ἔδωσε τόνους ἀληθινὰ συγκινούντας εἰς τὸ δεύτερο μεγάλο τοῦ λογοτεχνικοῦ ἔργον, τὸν «Κάμπον». Ὁ ὑπογράφων τὴν στήλην αὐτήν, ἐνθυμεῖται ὅτι εὐρεθὴ διαφωνῶν πρὸς τὴν φιλοσοφικὴν θέσιν τοῦ ἔργου, ὅταν τοῦτο εἶδε τὸ φῶς. Ἀλλ' ἡ διαφωνία μου ἐμείνεν εἰς πλαίσια κοινωνιολογικῆς μάλλον μορφῆς. Καὶ εἰς τὸν «Κάμπον», τὸ ἰσχυρὸν τάλαντον τοῦ συγγραφέως, τὸ μεστόν, τὸ πηγαῖον, ἦτο ἀναμφισβήτητον. Ἀργότερα, ὁ κ. Λουκῆς Ἀκριτάς, μᾶς ἔδωσε νέα δείγματα τῶν χαρίσματος τοῦ εἰς σειρὰν διηγημάτων καὶ κατόπιν ἀνταποκρίσεων, ποὺ ἐσταθεροποίησαν εἰς πολλοὺς τὴν ἐκτίμησιν πρὸς τὰ χαρίσματα τοῦ.

Ἡδὴ ὁ κ. Ἀκριτάς δοκιμάζει τὰς δυνάμεις τοῦ εἰς τὸ θέατρον. Ἐκινήθη εἰς μίαν περιοχὴν λόγου, ἡ ὁποία δὲν ἐνθυμίζει βεβαίως τὰς προχειρότητας καὶ τὰ εὐθηνὰ πυροτεχνήματα πολλῶν ἐκ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὸ θέατρον νέων μᾶς. Ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην αὐτὴν ἐπαφὴν τοῦ μὲ τὴν σκηνὴν ὁ κ. Ἀκριτάς ἀπέτυχε. Ἡ λέξις χαρακτηρίζει ἴσως βαρύτερον τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεατρικῆς προσπάθειας τοῦ νέου συγγραφέως. Ἀλλ' ὁ κ. Ἀκριτάς, εἶμαι βέβαιος δὲν θὰ ἐπεθύμει τὰς ματαίας ἀλλώστε φιλοφρονήσεις. Τὸ τάλαντόν τοῦ εἶναι θώραξ ἰσχυρὸς, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ἐπιτυχίαν, δὲν πρέπει νὰ ἀμφιδάλλωμεν, τὰ φῶτα τοῦ προσκηνίου εἰς τὸ μέλλον. Καὶ νομίζω ὅτι ἡμπορῶ νὰ ἀποκαλύψω ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐγκολπώθεις τὸ θέατρον, ἔχει ἤδη σχεδὸν τελειωμένην τὴν δευτέραν σκηνικὴν τοῦ δημιουργίαν, τὴν «Νεράϊδα», ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζω ἀκόμη τίποτε, ἀλλὰ, δὲν ξεύρω διατί, ἀπὸ μερικὰ ψυχία τοῦ θεματός της, μοῦ ἐμπι-~~πει~~ ἐμπιστοσύνην.

Ὅμως τὸ θέατρον... Ἐδῶ θὰ δεισθῶ τὴν εἰκόνα ποὺ μᾶς ἔδωσε χθες ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ «Ὅπου ἀγάπα παιδεύει». Τὸ θέατρον εἶναι ταῦρος ἀληθινός. Πρέπει νὰ τὸν ἀδράξῃς μὲ χέρια στιδάρᾳ ἀπὸ τὰ κέρατα, νὰ τὸν λυγίσῃς, νὰ τὸν γονατίσῃς στὴ γῆ. Ὁ ταῦρος αὐτός εἶναι ἀκόμη ἀλυγιστός καὶ ἀδάμαστος εἰς τὰ χέρια τοῦ κ. Ἀκριτά...

Εἰς τὸ «Ὅπου ἀγάπα παιδεύει» ὁ κυρίαρχος τύπος εἶναι τῆς θείας, τῆς εὐτυχίας. Εἶναι ἀλλώστε καὶ ὁ τύπος ὁ ὁποῖος συγκρατεῖ ὁλοκλήρον τὸ ἔργον. Ὅλα τὰ ἄλλα πρὸς ὧπα κινούνται γύρω της, ἀσημαντά, κονιορτοποιούμενα καθὲς φορὰν ποὺ ἡ Εὐτυχία θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν σκηνὴν. Καὶ εὐρίσκεται πάντοτε. Εἶναι μὴ ἀληθινὴ ἀνδρογυναικία, ποὺ ἔχει τὴν σκληρὰν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀτσαλίου καὶ τὸν τρυφερώτατον πυρήνα τῆς γυναίκας. Ἐνθυμίζει κάπως τὴν Καλλιόπην εἰς τὸ «Ἰὶσσω στὴ γῆ» τοῦ κ. Σπ. Μελά. Ἀλλ' ἐκεῖ ἦτο ἡ μάνα. Ἐδῶ εἶναι ἡ θεία. Καὶ αὕτη ἡ θεία διευθύνει καὶ ἐδῶ, ὅπως ἡ μάνα διηύθυνεν ἐκεῖ— τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Ἀλλ' ἡ Εὐτυχία ζῇ ὅχι πλέον διὰ τὸν ἑαυτὸν της, ζῇ διὰ τὸν ἀνέψιον της, τὸν Ἀλέξη, ποὺ τοῦ ἐμπνέει τὸν τρόπον τῆς ἡρωικῆς ζωῆς. Τρέμει κατὰβάσᾳ τῆς μήπως τὸ παιδί αὐτό, ποὺ εἶναι περισσότερον ἀπὸ παιδί της, πάθῃ τὸ παραμικρόν. Ἀλλὰ καὶ σ' αὐτό, ὅπως ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἡ Εὐτυχία εἶναι τὸ ἀτσαλί. Πίσω, ὅμως, ἀπὸ τὰ μάτια ὅλων, ἡ Εὐτυχία κλαίει, ὅταν δὲν κλαίῃ δοκιμάζει καὶ αὕτη χαρὲς, χαρὲς ἀνθρώπινες, ποὺ δὲν θέλει νὰ δεῖξῃ, καὶ ὅταν εἶναι ἀκρημιτισμένη εἰς τὸν γέρικον κορμὸν τῆς μεγάλης καρυδιάς τῆς αὐλῆς τοῦ σπιτιοῦ ἀναθυμᾶται πῶς κάποιο παλληκάρι— ἓνα παλληκάρι ποὺ εἶχε πεθάνει— τῆς χάιδευε στὰ νειῶτα τῆς τὸ μικρὸ τῆς δακτυλάκι καὶ χάνονταν κ' οἱ δυὸ στὸ ὄνειρο, στὸ ὄνειρο τῆς ἀγάπης. Ὑστερα, ὅταν εἶναι μόνη, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, κλειστή γιὰ ὅλους, καὶ τ' ὄνειρο της θωπεύσῃ πάλιν τὴν καρδιά, θὰ σκυψῇ στὴν ἀγκάλη της καὶ θὰ τραγουδήσῃ νανουρίζοντας τὸ μωρὸ — τὸ μωρὸ ποὺ εἶχε κάποτε κι' αὕτη λαχταρήσῃ καὶ ποὺ περιμένει τώρα ἀπὸ τὸν μονάκριβό της — τὸν Ἀλέξη!

Ἐχει ποιήσιν, πολλὴν ποιήσιν τὸ ἔργον τοῦ κ. Ἀκριτά. Ἀλλ' ἡ ποιήσις δὲν κάμνει πάντοτε τὸ θέατρον. Ἡ πρώτη πράξις εἶναι κουραστικὴ καὶ ἀνισαρά. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἠθέλε νὰ δείξῃ ὅτι ὑπερ-ἀγαπᾷ τὸ κοινόν του, διότι, ἀληθινά, τὸ ἐπαίδευσε... Ἐπαναλήψεις γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα, ἀστεῖα ὅχι πάντοτε εὐτυχὴ καὶ δραματικὴ συγκίνησις ἀνύπαρκτος. Ἡ δευτέρα πράξις εἶναι ἐκ τῶν τριῶν ἡ ἀρτιωτέρα. Συμπυκνώνει ἀξιόλογον δραματικότητα καὶ τὰ διάφορα πρόσωπα ποὺ κινούνται ἔχουν τὴν αὐτοτέλειαν ἢ ὁποῖα τοὺς λείπει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὰς ἄλλας. Εἰς τὴν τρίτην, τὸ φαρσκειδὲς στοιχεῖον παρ' ὀλίγον νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς βάρος τῆς γενικῆς αἰσθητικῆς ἐντυπώσεως.

Εὐτυχῶς ἡ ἡθοποιία τῆς Κας Κοτοπούλη, ἡ ὁποία μᾶς ἔδωκε μίαν ἰδεώδη Εὐτυχίαν, ἀνεπλήρωσε πλεῖστα κενά. Ὁ τύπος της, διαγραφόμενος μὲ τόσῃν ἐνάργειαν, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὴν συνεκίνησε περισσότερο ἀπὸ τὸ ὅλον ἔργον. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ θὰ τὸ περιέλαβεν εἰς τὸ δραματολόγιον τοῦ θιάσου της. Θὰ ἦτο ἀδικία ἐὰν δὲν ἀνέφερε κανεὶς τὴν Καν Χαλκούση, τοὺς κ.κ. Βάκοβιτς, Λογοθετίδην, Τσαγανέαν καὶ Βλαχόπουλον καὶ τὰς Κας Παπᾶ καὶ Βιτσιώρη, οἱ ὅποιοι ἐπαιξάν με εὐσυνειδησίαν καὶ μὲ κατανόησιν. Τὸ ἀτύχημα εἶναι ὅτι ἡ ἐπιμέλεια τῆς ὁποίας ἡξιώθη τὸ ἔργον ἀπὸ τὸν θίασον τῆς Κας Κοτοπούλη δὲν ἀπέδωσε τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα. Ἰσως διότι τὸ ἔργον τοῦ κ. Ἀκριτά ἐνεθυμεῖτο πολὺ τὸ βιβλίον καὶ ὀλιγώτερον τὴν σκηνὴν.